

На основу члана 4.8. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, бр. 7/02 и 13/03) и чл. 6. и 7. Правилника о тарифном поступку (“Службени гласник БиХ”, број 44/05), рјешавајући по захтјеву “Независног оператора система у Босни и Херцеговини”, број: 33/08 од 28. октобра 2008. године, Државна регулаторна комисија за електричну енергију, на сједници одржаној 25. марта 2009. године, донијела је

ОДЛУКУ О ОДРЕЂИВАЊУ ТАРИФА ЗА ПОМОЋНЕ УСЛУГЕ

Члан 1. (Предмет)

Овом одлуком Државна регулаторна комисија за електричну енергију (ДЕРК) одређује тарифе за помоћне услуге у електроенергетском систему Босне и Херцеговине.

Члан 2. (Примарна регулација фреквенције и снаге)

Примарна регулација фреквенције и снаге је помоћна услуга коју производне јединице обављају на властити трошак (без накнаде).

Члан 3. (Секундарна регулација фреквенције и снаге)

- (1) Одређује се тарифа помоћне услуге резерве капацитета за секундарну регулацију фреквенције и снаге, као цијена капацитета најскупље производне јединице од оних које пружају ту услугу, у износу од 15,602 КМ/кВ мјесечно и финансијски обим ове услуге за 2009. годину у износу од 9.298.593 КМ.
- (2) “Независни оператор система у Босни и Херцеговини” (НОС БиХ) ће администрирати поступак набавке помоћне услуге секундарне регулације од власника лиценци за производњу електричне енергије, односно електропривреда у чијем су саставу производне јединице које су дужне да обезбиједи наведене обиме снаге за пружање помоћне услуге, према слиједећем распореду:

мјесец	Потребан мјесечни износ	ХЕ Јабланица	ХЕ Требишњица	ХЕ Вишеград	ХЕ Рама
	MW	MW	MW	MW	MW
јануар	58	30	10		12
фебруар	55	30	10		12
март	53	30	10		12
април	48	30	10		8
мај	47	30	10		7
јуни	46	30	10		6
јули	45	30	10		5
аугуст	47	30	10		7
септембар	52	30	10		8
октобар	50	30	5	15	
новембар	52	30	7	15	
децембар	57	30	10	15	2

- (3) Пружалац помоћне услуге секундарне регулације фреквенције и снаге је дужан наведену услугу пружити аутоматски на основу сигнала из контролног центра НОС-а БиХ.

- (4) Пружалац помоћне услуге секундарне регулације је дужан обезбиједити и одржавати све техничке услове за пријем сигнала за аутоматску секундарну регулацију из контролног центра НОС-а БиХ, а услуга се активира аутоматски на захтјев НОС-а БиХ слањем импулса са СЦАДА/ЕМС система из центра НОС-а БиХ:
- директно на групни или појединачни регулатор електране која је у регулацији, или
 - на контролер центра управљања производњом који према логици расподјеле просљеђује сигнал на електране које су у регулацији.
- (5) Електропривреде приликом пружања помоћних услуга могу номинovati и друге производне јединице, а у складу са чланом 25. Тржишних правила.
- (6) До остваривања техничких предуслова за обрачун, енергија која се испоручује у режиму секундарне регулације биће третирана (компензована) кроз обрачун и компензацију недозвољених одступања.
- (7) Квалификовани купци и компанија која обавља дјелатности дистрибуције и снабдијевања електричном енергијом у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине (ЕД Брчко) плаћају своје обавезе балансно одговорним странама (БОС-овима) којима припадају. Учесће сваке балансно одговорне стране у трошковима обезбјеђења секундарне резерве рачуна се у складу са чланом 26. Тржишних правила.

Члан 4.

(Терцијарна регулација фреквенције и снаге)

- (1) Одређује се тарифа помоћне услуге резерве капацитета за терцијарну регулацију фреквенције и снаге, као пондерисана просјечне цијена капацитета оних производних јединица које пружају услугу, у износу од 4,963 КМ/кWh мјесечно и финансијски обим ове услуге за 2009. годину у износу од 14.888.945 КМ.
- (2) Одређује се тарифа за електричну енергију која се испоручује у режиму терцијарне регулације у износу 23,28 фенинга/кWh као трострука вриједност цијене електричне енергије најскупље производне јединице у систему.
- (3) НОС БиХ ће администрирати поступак набавке помоћне услуге терцијарне регулације од власника лиценци за производњу електричне енергије, односно електропривреда у чијем су саставу производне јединице које су дужне да обезбиједи наведене обиме снаге за пружање помоћне услуге, према слиједећем распореду:

мјесец	Потребан мјесечни износ	ХЕ Чапљина	ХЕ Грабовица	ХЕ Вишеград	ХЕ Бочац
	MW	MW	MW	MW	MW
јануар	250	140		90	20
фебруар	250	140		85	25
март	250	140		100	10
април	250	140		100	10
мај	250	140		100	10
јуни	250	140	50	50	10
јули	250	140	50	40	20
аугуст	250	140	70	30	10
септембар	250	140	70	30	10
октобар	250	140	60	50	
новембар	250	140	50	60	
децембар	250	140		90	20

- (4) Балансно одговорне стране приликом пружања помоћне услуге терцијарне регулације могу номиновати и друге производне јединице, а у складу са чланом 33. Тржишних правила.
- (5) НОС БиХ је дужан да идентификује кориснике који плаћају електричну енергију испоручену у режиму терцијарне регулације.
- (6) У случају немогућности ангажовања уговорене терцијарне резерве НОС БиХ може набавити терцијарну енергију и од других субјеката, на рачун пружаоца који није пружио услугу.
- (7) Вријеме једнократног кориштења терцијарне резерве може трајати до шест сати од тренутка ангажовања према налогу НОС-а БиХ. Терцијарна резерва може се максимално користити четири пута у једном мјесецу. Минимално вријеме кориштења терцијарне резерве приликом ангажовања је од почетка ангажовања до краја првог наредног пуног сата. Минимално вријеме између два ангажовања терцијарне резерве је 48 сати.
- (8) Ангажовање терцијарне резерве проводиће се на начин како је прописано чл. 7.2.28-7.2.31. Мрежног кодекса.
- (9) Пружалац помоћне услуге терцијарне регулације је дужан наведену услугу, односно пуни износ захтијеване снаге ангажовати у року од 15 минута од тренутка давања диспечерског налога из контролног центра НОС-а БиХ, а како је дефинисано Мрежним кодексом.
- (10) Након издавања диспечерског налога за ангажовање терцијарне резерве НОС БиХ ће промијенити одговарајуће дневне распореде балансно одговорних страна, како је дефинисано Мрежним кодексом, без обзира да ли ће пружалац ангажовати тражену резерву.
- (11) Непοштовањем диспечерског налога ће се сматрати случајеви гдје пружалац у току појединог ангажовања терцијарне резерве у било којем сату (без обзира колико сати траје конкретни ангажман) не буде ангажовао више од 90% тражене резерве. Оцјена ће се вршити у односу на остварење и дневне распореде прије и после ангажовања терцијарне резерве.
- (12) Квалификовани купци и ЕД Брчко плаћају своје обавезе балансно одговорним странама којима припадају. Учешће сваке балансно одговорне стране у трошковима обезбјеђења терцијарне резерве рачуна се у складу са чланом 34. Тржишних правила.

Члан 5.

(Покривање губитака на преносној мрежи)

- (1) Трошкови губитака електричне енергије на мрежи преноса одређују се на основу просјечне производне цијене активне енергије на прагу производње унутар балансно одговорних страна на годишњем нивоу, које за 2009. годину износе:

БОС ЕП ХЗХБ	6,809 фенинга/kWh,
БОС ЕП БиХ	8,242 фенинга/kWh,
БОС ЕРС	5,633 фенинга/kWh,

при чему је коефицијент подешења $k_g = 1$.

- (2) Цијене из претходног става су основа за утврђивање тарифа за покривање губитака на преносној мрежи из члана 9. ове одлуке.

- (3) Прије почетка сваког календарског мјесеца НОС БиХ ће субјектима који посједују лиценцу за производњу електричне енергије, односно балансно одговорним странама у БиХ, доставити њихове обавезе и дневне 24-сатне дијаграме енергије коју су дужни обезбиједити за покривање губитака на мрежи преноса за наредни мјесец. Ови износи ће бити пријављени у оквиру процедура дневног планирања. Одступања од дневног распореда по основу обавеза покривања губитака на мрежи преноса третирају се у складу са чланом 10. ове одлуке.
- (4) По истеку сваког календарског мјесеца НОС БиХ ће на основу података из дневног распореда и података добивених са мјерних тачака направити обрачун губитака на преносној мрежи у коме ће бити назначене енергетске позиције свих балансно одговорних страна. Обавезе субјеката који немају властиту производњу (квалификовани купци и ЕД Брчко) у покривању преносних губитака, биће дефинисане Уговорима о балансирању које ће закључити са својом балансно одговорном страном најкасније у року од 15 дана од ступања на снагу ове одлуке.

Члан 6.

(Регулација напона и реактивне снаге)

Регулација напона и реактивне снаге је помоћна услуга коју производне јединице обављају на властити трошак (без накнаде).

Члан 7.

(Могућност покретања електрана без вањског напајања)

Могућност покретања електрана без вањског напајања је помоћна услуга коју производне јединице обављају на властити трошак (без накнаде).

Члан 8.

(Прекомјерно преузета реактивна енергија)

- (1) Одређује се тарифа за прекомјерно преузету реактивну енергију са мреже преноса у износу од 0,974 фенинга/kvarh.
- (2) Тарифу за прекомјерно преузету реактивну енергију плаћају квалификовани купци прикључени на напон 110 kV и више својој балансно одговорној страни. У складу са мјесечним обрачуном НОС-а БиХ, плаћања између балансно одговорних страна се обављају на основу удјела у ињектовању реактивне енергије у посматраном мјесечном периоду.

Члан 9.

(Укупна тарифа за секундарну и терцијарну регулацију и тарифа за покривање губитака на преносној мрежи)

- (1) На основу годишњег износа потребног за набавку помоћних услуга секундарне регулације (капацитет), терцијарне регулације (капацитет) и покривања губитака на преносној мрежи из чл. 3, 4. и 5. ове одлуке и укупне енергије која се преузима са мреже преноса у 2009. години од 11.232.389.268 kWh, одређују се:
 - тарифа за секундарну регулацију у износу од 0,0828 фенинга/kWh,
 - тарифа за терцијарну регулацију у износу од 0,1327 фенинга/kWh,
 - тарифа за покривање губитака на преносној мрежи:

БОС ЕП ХЗХБ	0,2013 фенинга/kWh,
БОС ЕП БиХ	0,2659 фенинга/kWh,

БОС ЕРС

0,1665 фенинга/kWh,

- укупна тарифа за секундарну и терцијарну регулацију од 0,2155 фенинга/kWh.
- (2) Тарифе за услуге из претходног става плаћају ЕД Брчко и квалификовани купци прикључени на напон 110 kV и више својој балансно одговорној страни.

Члан 10.
(Недозвољена одступања)

Недозвољена одступања на сатној основи сваке балансно одговорне стране обрачунаваће се и плаћати у складу са чл. 47-52. Тржишних правила. За обрачун цијена недозвољених одступања, у складу са чланом 52. Тржишних правила, НОС БиХ ће користити регулисане цијене енергије на прагу производних јединица у БиХ дате у слиједећој табели:

Производне јединице	Цијена
	КМ/MWh
ХЕ Рама	33,89
ХЕ Мостар	43,68
ХЕ Јајце I	31,62
ХЕ Јајце II	31,62
ХЕ Пећ Млини	84,47
ЦХЕ Чапљина	76,11
ХЕ Јабланица	28,18
ХЕ Грабовица	40,57
ХЕ Салаковац	51,15
ТЕ Тузла 3	117,17
ТЕ Тузла 4	72,16
ТЕ Тузла 5	103,99
ТЕ Тузла 6	62,35
ТЕ Какањ 5	86,57
ТЕ Какањ 6	128,71
ТЕ Какањ 7	107,31
ХЕ на Требишњици	49,20
ХЕ на Дрини	32,60
ХЕ на Врбасу	56,40
РТЕ Гацко	63,40
РТЕ Угљевик	68,20

Члан 11.
(Обрачун)

- (1) За све помоћне услуге НОС БиХ ће припремити обрачуне на мјесечном нивоу. У обрачуну морају бити наведени сви елементи потребни пружаоцима услуга за испостављање одговарајућих фактура (корисници услуга, физички и финансијски обим услуга и сл.). Овако утврђени обрачуни биће обухваћени мјесечним извјештајем НОС-а БиХ, који се доставља ДЕРК-у, пружаоцима и корисницима услуга.
- (2) У складу са чланом 35. Методологије за израду тарифа за услуге преноса електричне енергије, независног оператора система и помоћне услуге (“Службени гласник БиХ”, бр. 46/05, 17/07 и 11/09) пружаоци услуга достављају копије фактура НОС-у БиХ.

Члан 12.
(Измјене тарифа)

ДЕРК задржава право измјене тарифа за помоћне услуге у складу са динамичким планом провођења Тржишних правила.

Члан 13.
(Завршне одредбе)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења, примјењује се од 1. априла 2009. године и биће објављена у “Службеном гласнику БиХ” и службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број: 04-28-413-52/08

25. марта 2009. године

Тузла

Предсједавајући Комисије

Никола Пејић